Fajanse z Pacykowa

Muzeum Regionalne w Kozienicach

2001

Fajanse z Pacykowa

Muzeum Regionalne w Kozienicach

2001 r.

FAJANSE Z PACYKOWA

/katalog wystawy/

MUZEUM REGIONALNE W KOZIENICACH 2001

Autor katalogu

Ewa Jaźwińska

Opracowanie graficzne

Sławomir Zawadzki

Autorzy zdjęć

Adam Cieślawski - 11 ,18, 29, 32, 42, 44

Rafał Korzeniowski - 5

Piotr Ligiera - 12,13

Anna Majewska-Rau - 9

Łucja Pawlicka-Nowak - 23,41

Jan Sieraczkiewicz - 15,19,22,25,26,39,55

Piotr Tomczyk - 6,10,20,51

Zbigniew Wielgosz - 1,4,46,50

Sławomir Zawadzki - 2,3,7,8,14,16,17,21,24,27,28,30,31,
33-38,40,43,45,47-49,52-54,56-62

Zrealizowano przy pomocy finansowej

Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Wydawnictwa Muzeum Regionalnego w Kozienicach,

poz. nr 7,2001

ISBN 83-903-141-4-2

Na okładce "Dama z koszykiem" nr kat. 22

Druk i skład:

Multi-color

26-600 Radom, ul. Żeromskiego 75, tel. 366-00-59

e-mail: mcolor@ats.net.pl

W odległości 10 km na południowy zachód od Stanisławowa, nad rzeką Bystrzycą, w niewielkiej miejscowości Pacyków Aleksander Rogala Lewicki założył fabrykę fajansu. Jej rozruch nastąpił w 1912 roku i datę tą można przyjąć jako początek istnienia wytwórni, działającej do 1939 roku. A. Lewicki był również właścicielem lwowskiego sklepu z porcelaną i fajansem, założonego przez Kazimierza Lewickiego. Pierwotna nazwa wytwórni pacykowskiej brzmiała *"Erste Galizische Terrakota und fayence Fabrik"*. W 1918r, na okładce katalogu wyrobów fajansowych umieszczono zmienioną nazwę *"Pierwsza Galicyjska Fabryka Artystycznych Fajansów i Terracotty Pacyków a./St."*. Od samego początku fabryka świetnie się rozwijała, a wyroby z niej pochodzące szybko znalazły uznanie w kraju i za granicą. Pierwszym odnotowanym sukcesem była prezentacja szerokiego asortymentu na wystawie w Kijowie w 1913r. W tym samym roku na jarmarku wielkanocnym, tzw. *"Ostermesse"* w Lipsku, wyroby pacykowskiej fabryki cieszyły się wielkim zainteresowaniem i dzięki stosunkowo niskiej cenie znalazły wielu chętnych nabywców. Wytwórnia otrzymała wiele zamówień na rynek europejski, a także do Ameryki. Kolejny sukces przyniósł rok 1914, gdzie na wystawie we Lwowie Pacyków również prezentował swój dorobek.

Pierwszym dyrektorem fajansarni został artysta rzeźbiarz Stanisław Emil Czapek. Czuwał nad produkcją od strony artystycznej i technicznej w latach 1912-1914. Był on absolwentem Szkoły Sztuki Stosowanej we Lwowie, gdzie studiował rzeźbę. Następnie kształcił się w Akademii Sztuk Pięknych w Wiedniu u E. Hellmera. W Wiedniu pracował też w jednej z największych tego typu wytwórni w Europie, Fabryce Fajansu i Terrakoty F. Goldscheidera. Tam zetknął się z najnowszymi prądami w sztuce, które przeniósł na polski grunt. Czapek wykonał wiele rzeźb dla Pacykowa - najbardziej znane przedstawienia to: bardzo dynamiczna *"Para tańczących"* i *"Bartosz Głowacki przy armacie"* /nr kat. 7/, obydwa wykonane w latach 1912-1914. W owym czasie w wytwórni pacykowskiej zatrudnieni byli przede wszystkim Czesi i Austriacy, jedynie dekorator - malarz Stachura pochodził ze Lwowa. Stachura pracował do końca istnienia wytwórni.

Do 1918 roku dla wytwórni pracowali artyści tej miary, co Antoni Sulima Popiel i jego uczniowie - Luna Drexlerówna i Józef Chmieliński. A. Popiel co prawda już nie żył, kiedy fabryka odnosiła szczytowe sukcesy, ale pozostawił kilka modeli rzeźb, które potem wielokrotnie były powtarzane. Luna Drexlerówna - rzeźbiarka i malarka jest autorką *"Damy w kapeluszu"*, przedstawienie to znane jest w dwóch wersjach: akt i postać ubrana. Do jej projektów należy także *"Dama w czarnych pończochach"*, kompozycja *"W krześle"* i *"Dama z psem"*. Józefowi Chmielińskiemu przypisuje się autorstwo wielu udanych popiersi znanych postaci – L. Tołstoja, Napoleona, J. Słowackiego, S. Żeromskiego. Oprócz wymienionych na uwagę zasługują: Tadeusz Błotnicki - autor *"Kościuszki"* i *"Chopina"*, Wacław Szymanowski - znany rzeźbiarz, twórca pomnika F. Chopina w Warszawie. Dla Pacykowa Szymanowski wykonał też. *"Grupę humanistów"*, która była fragmentem większego przedsięwzięcia artystycznego. Józef Lewicki, uczeń Konstantego Laszczki, znany jako "rzeźbiarz życia huculskiego", jest twórcą rzeźby *"Siostry"*, prezentowanej w 1914r. na wystawie Sztuki Piękne we Lwowie. Mieczysław Zawiejski był autorem *"Żyda galicyjskiego"*, rzeźba ta została wykonana w terakocie.

Okres świetnej koniunktury pacykowskiej fabryki przerwał wybuch I wojny światowej. Po zawierusze wojennej fabryka została odbudowana i zmodernizowana, lecz przez długi okres czasu borykała się z wieloma trudnościami. Przede wszystkim zniszczeniu uległa większość modeli. Nie było też artysty, który mógłby dobrymi projektami sprostać wymaganiom, jakie stawiała wytwórnia. Ażeby

nie dopuścić do przerwania produkcji korzystano ze wzorów figurek, jakie zachowały się we lwowskim sklepie Lewickich. Można zaryzykować twierdzenie, iż na nich opierała się pacykowska produkcja w pierwszych powojennych latach. Sytuacja zdecydowanie uległa poprawie, kiedy w 1924r. stanowisko dyrektora objął Austriak /?/ Wilhelm Tomasch, rzeźbiarz - ceramik, wcześniej związany z wiedeńską wytwórnią Goldscheidera. Służył pacykowskiej fajansarni fachowym doświadczeniem i nowatorskimi pomysłami do 1929r. Jego wymagania estetyczne nadały wyrobom pacykowskim indywidualny wyraz. Produkcję przystosował do nowej mody i nowych wymagań klientów. Od czasu objęcia kierownictwa przez Tomascha wytwórnia przyjęła nową nazwę *"Fabryka Fajansu w Pacykowie"*. Zatrudniono liczną załogę składającą się z miejscowej ludności. I tak np. Kazimierz Dacko i Gogoła /?/ przyuczeni zostali przez Stachurę do wykonywania dekoracji malarskich na fajansie. Modele wykonywali znani artyści: Władysław Adamiak, uczeń Tadeusza Szafrana, absolwent Państwowej Szkoły Przemysłu Artystycznego w Krakowie, Władysław Gruberski, Władysław Gąbkowski. Wszyscy trzej podejmowali tematykę ludową. Najbardziej znanym przedstawieniem Adamiaka jest *"Janosik"*, stylizacją odbiegający od produkcji pacykowskiej. Oprócz tego jest on autorem figurek w strojach ludowych: *"Górala"* i *"Góralki"*, *"Krakowiaka"* i ,*"Krakowianki.*
W okresie międzywojennym fabryka odnosiła także liczne sukcesy w kraju i za granicą /m.in. wyroby pacykowskie prezentowano na Targach Wschodnich we Lwowie w 1927r., na Targach Poznańskich, na PWK w Poznaniu w 1929r./. Na Targach Lipskich wytwórnia z Pacykowa posiadała swój pawilon, a na targach w Wiedniu firmową ekspozycję. Wyroby eksportowane były do Francji, Niemiec, Anglii, Bułgarii, Jugosławii, Rumunii, do Chin oraz Ameryki Południowej i Północnej. W Nowym Jorku istniała wzorcownia pacykowskich fajansów przy firmie Lesset et.Co.
Z pewnością polonia amerykańska oczekiwała wzorów o charakterze folklorystycznym, swojskim, stąd tyle przedstawień różnego rodzaju typów regionalnych, postaci w strojach ludowych, górali, hucułów itp. Być może też rynek chiński wpłynął na wzrost produkcji figurek przedstawiających sylwetki zwierząt: psów, kotów, ptaków, małp. W kraju fajanse pacykowskie sprzedawane były w sklepach w Warszawie, Łodzi, Krakowie... i w firmowym sklepie Lewickich we Lwowie. Duży eksport i zapotrzebowanie w kraju miały niestety wpływ na obniżenie poziomu artystycznego, co przejawiało się choćby w zmianie dekoracji malarskiej. Zrezygnowano z oszczędnych plam barwnych na rzecz drobiazgowego podkreślania detali.
Po śmierci Aleksandra Rogali Lewickiego w 1935 r., fabrykę przejął jego syn, również Aleksander. Wilhelm Tomasch od kilku lat już nie pracował w Pacykowie, ale przez cały czas utrzymywał z wytwórnią żywe kontakty, co jakiś czas przysyłając nowe modele.
Fabryka Fajansu w Pacykowie przestała istnieć wraz z wybuchem II wojny światowej.

Wytwórnia pacykowska od początku swojej działalności nastawiona była na produkcję rzeźb figuralnych i naczyń ozdobnych, co najbardziej wyróżniało ją spośród innych zakładów ceramicznych działających w Polsce. Wszyscy znawcy przedmiotu zgodni są co do doskonałej jakości glinek ceramicznych, często uszlachetnionych kaolinem, z których wyrabiano fajans tzw. delikatny, wolny od zanieczyszczeń tlenkami żelaza, wypalany trzykrotnie, ostatni raz po nałożeniu bezbarwnego szkliwa. W konsekwencji tych zabiegów wyroby fajansowe zyskiwały dyskretny, ciepły złocisty odcień.
Popularność fajansarni wynikała z co najmniej kilku względów: była to dbałość o doskonałą jakość

materiałów, ogromne zapotrzebowanie na tego rodzaju produkcję, a przede wszystkim dobór doskonałych artystów - modelerów, dzięki którym fabryka zapewniała swym wyrobom wysoki poziom artystyczny.
Figurki pacykowskie pod względem stylistycznym porównywane były do wyrobów firm wiedeńskich i kopenhaskich, dostrzegano wiele analogii w podejmowaniu podobnych tematów, ustawieniu postaci, stosowaniu oszczędnej, pastelowej kolorystyki. Z drugiej strony na ich kształt wpływ miały ogólnoeuropejskie prądy w sztuce, najpierw secesja a potem art deco.
Artyści z reguły nie sygnowali swoich prac, toteż ustalenie ich autorstwa nie jest łatwym zadaniem. Tak samo datowanie na podstawie fabrycznych wycisków nie jest jednoznaczne, często bardzo ogólnikowe.

Fabryka w Pacykowie przez okres swojego istnienia prezentowała wyroby, jednak były to wystawy - oferty o charakterze handlowym, którym towarzyszyły katalogi. Publikowano w nich szeroki asortyment produktów i chociaż doceniano ich walor artystyczny, to przez cały czas była to oferta stricte handlowa.
W okresie międzywojennym niektóre muzea w Polsce powiększały swe kolekcje ceramiczne, kupując pojedyncze wyroby produkcji pacykowskiej. Niestety często zalegały one jedynie półki muzealnych magazynów z rzadka oglądając światło dnia. Do wyjątków należy prezentowana w 1927r. w Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej w Warszawie wystawa *"Ceramika polska"*, na której pokazane były wyroby z Pacykowa pochodzące z prywatnych zbiorów /m.in. Neprosa/. Po II wojnie światowej, zwłaszcza w ostatnim dziesięcioleciu, wyroby fajansowe z Pacykowa pokazywane były na wystawach organizowanych przez Muzeum Narodowe w Warszawie /1991/, Gdańsku /1992/ , Krakowie /1999/ itd., ale do tej pory fajanse pacykowskie nie doczekały się indywidualnej prezentacji.
Kozienicka wystawa zatytułowana *"Fajanse z Pacykowa"* jest prawdopodobnie pierwszą monograficzną prezentacją fabrykacji pacykowskich /z pewnością pierwszą po II wojnie światowej/.
Obejmuje ona 62 obiekty - w większości przedstawienia figuralne.
Prace zaprezentowano w oparciu o porządek tematyczny z uwzględnieniem następujących kategorii: popiersia, przedstawienia ludowe, pełnopostaciowe rzeźby figuralne, figurki animalistyczne, naczynia o charakterze ozdobnym i pamiątkowym.
W tym miejscu warto pokusić się choćby o pobieżne ich omówienie. W Pacykowie powstał szereg popiersi sławnych ludzi, a przede wszystkim, cieszących się powodzeniem, wizerunków postaci historycznych. Przykładem tego jest *"popiersie Józefa Piłsudskiego"* /nr kat. 4/. Model tego przedstawienia zakupiony został przez fabrykę od rzeźbiarki Wiktorii Jacyny, żony adiutanta marszałka Piłsudskiego. Zwracającym uwagę obiektem jest *"popiersie Lwa Tołstoja"* /nr kat. 6/ prawdopodobnie autorstwa J. Chmielińskiego, o bardzo ekspresyjnym modelunku.
Historyczny charakter ma figura *"Bartosza Głowackiego przy armacie"* /nr kat. 7/ oraz medalion z przedstawieniem Józefa ks. Poniatowskiego /nr kat. 8/. Popiersia: *"Kobieta"* /nr kat. 1/ *"Amorek"* /nr kat. 2/ i *"Antoś"* /nr kat. 3/ mają charakter czysto dekoracyjny, choć nie można im odmówić wysokiego poziomu artystycznego o doskonałym modelunku.
"Baba z gęsią" /nr kat. 12/ i *"Chłop z prosięciem"* /nr kat. 11/ zdają się stanowić parę, autorem oryginalnego projektu jest A. Popiel. Prezentowane figury pochodzą z późniejszego okresu, wyko-

nał je w latach dwudziestych, współpracujący z fabryką W. Gruberski. Wytwórnia pacykowska często korzystała z modeli A. Popiela produkując figury według jego wzorów w różnych wersjach rozmiarowych /nr kat. 13/.
Na wystawie prezentowane są dwa, zdawałoby się, jednakowe przedstawienia *"Dama z psem"* /nr kat. 19/ i *"Pani z psem"* /nr kat. 20/, różnią się między sobą sposobem upozowania kobiet i psów, a przede wszystkim dekoracją malarską, co w efekcie daje wrażenie dwóch różnych przedstawień. Figurka ta została wykorzystana jako dekoracja podstawy lampy. W wielu wariantach przedstawiana była też *"Pani w kapeluszu"* /nr kat. 23/, /kreacja indywidualna, dekoracja podstawy lampy, kompozycja - gazonem w tle/. *"Dama z koszykiem"* /nr kat. 22/ w innym wariancie w ręku trzyma parasolkę. Omawiane figurki i ich przekształcenia publikowane są w katalogu wytwórni pacykowskiej z 1918r. Należy do nich również *"Haftująca"* /nr kat. 18/ nawiązująca w wyraźny sposób do porcelanowej klasyki figuralnej wytwórni kopenhaskiej z I ćwierci XX wieku.
Ściśle dekoracyjny charakter posiadają też liczne figurki młodych kobiet, tancerek, urocze postacie dziewczynek i chłopców. Spośród figurek animalistycznych uwagę zwraca *"Bażant"* /nr kat. 44/. Jak podaje M. Weber - Faulhaber, prawdopodobnie jest to ostatni model wykonany dla wytwórni przez Tomascha: malatura na bażancie może być autorstwa Kazimierza Dacko i Gogoła. Figurkę cechuje bardzo wysoki poziom techniczny i artystyczny, udany, ciekawy modelunek, świetnie wykończony malaturą. Choć wyroby pacykowskie miały z reguły bardzo realistyczny charakter, w przedstawieniu *"Pary sępów"* /nr kat. 46/ daje się wyraźnie wyczuć uproszczenia idące w kierunku zgeometryzowania bryły, charakterystyczne dla poszukiwań formalnych stosowanych w polskiej sztuce lat dwudziestych i trzydziestych.
Odrębną grupę stanowią naczynia o charakterze użytkowym – *"Cache pot"* /nr kat. 58, 59/, na które było bardzo duże zapotrzebowanie o rozbudowanej plastyce, ciekawej dekoracji zamkniętej w kształcie architektonicznego kapitela, koła lub prostokąta.

Katalog nie stanowi kompendium wiedzy na temat produkcji ceramicznej w Pacykowie. Ze względu na niewielki materiał porównawczy nie udało się uniknąć pewnych nieścisłości wynikających również z bardzo niepełnego stanu badań nad podjętą w niniejszym opracowaniu tematyką. Wystawa obejmuje dosyć skromne zbiory i nie zawiera całego bogactwa asortymentu wyrobów jakie w ciągu dwudziestu siedmiu lat opuściły fabrykę.

Są w Polsce kolekcje pacykowskich fajansów zarówno w zbiorach państwowych jak i prywatnych, a także można je spotkać w antykwariatach i domach aukcyjnych. Cieszą się z roku na rok coraz większym zainteresowaniem. Zasługują one na uwagę ze względu na nastrój i klimat jaki wnoszą w nasze życie. Radują oczy, przypominają czasy, do których podświadomie tęsknimy w dobie komputerów, szkła i aluminium - niosą ze sobą poczucie spokoju i stabilizacji. Wartości te stanowiły główną motywację przy podjęciu decyzji o realizacji wystawy.

Serdeczne podziękowania składam pp. Magdalenie Weber - Faulhaber i Wojciechowi Przybyszewskiemu za szczególnie cenne rady i pomoc w dotarciu do niezbędnych informacji ich uwagi zostały ujęte w niniejszym opracowaniu. W mojej wdzięcznej pamięci pozostanie życzliwość z jaką spotkałam się ze strony pp. Teresy i Wacława Dąbków, Stanisławy i Marka Gołębiowskich oraz pracowników licznych muzeów zaangażowanych w wypożyczenie i dokumentację zbiorów.

Ewa Jaźwińska

Katalog

1. Popiersie kobiece
2. Popiersie, Amorek
3. Popiersie chłopca "Antoś"
4. Popiersie Józef Piłsudski
5. Popiersie Dante Alighieri
6. Popiersie, Lew Tołstoj
7. Bartosz Głowacki przy armacie
8. Medalion ks. Józef Poniatowski
9. Merkury przypinający skrzydełka
10. Trzy amorki
11. Chłop z prosięciem
12. Baba z gęsią
13. Chłop z prosięciem
14. Kobiety w strojach ludowych
15. Góral ciosający drzewo
16. Góral
17. Kobieta w stroju ludowym
18. Haftująca
19. Dama z psem
20. Pani z psem
21. Kobieta czytająca
22. Dama z koszykiem
23. Pani w kapeluszu
24. Młoda dama
25. Amazonka
26. Tancerka
27. Tancerka
28. Dziewczynka z koszem róż
29. Dziewczynka
30. Dziewczynka
31. Chłopiec
32. Pierrot
33. Dama w bufiastej sukni
34. Dziewczynka w stroju plażowym
35. Dziewczynka z kubkiem
36. Dziewczynka w sukience w kropki
37. Dziewczynka
38. Małpka
39. Słoń
40. Koń
41. Żaba
42. Puchacz
43. Puchacz na książkach
44. Bażant
45. Sęp płowy
46. Para sępów
47. Ptaszki
48. Jamnik "Piga"
49. Chart
50. Chart
51. Pies
52. Pies
53. Pies
54. Kot
55. Kot
56. Kot z piłką
57. Lampa
58. Cache-pot
59. Cache-pot
60. Żardiniera
61. Popielniczka
62. Naczynie

1. POPIERSIE KOBIETY
1912-1914 okres Stanisława Czapka.
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 18,3 cm.
Sygn. zielonym stemplem z herbem Rogala, napis POLOGNE PACYKÓW a/S GALICIE, wycisk 506/10/0
Ze zbiorów prywatnych, Poznań.

Pełnoplastyczne popiersie młodej kobiety o delikatnych rysach twarzy z włosami upiętymi w kok z tyłu głowy. Głowa lekko pochylona w prawą stronę. Dekolt sukni asymetryczny z nieregularnie rozłożonym szalem. Utrzymanie tonacji kremowo-beżowej z malachitem i jasnym brązem. Należy do grupy miękko modelowanych przedstawień kobiecych znanych z licznych realizacji w porcelanie i fajansie europejskim od pocz. XX w. Masa fajansowa jest czysta, kolorystyka harmonijna, miękki modelunek podkreślony przejrzystym szkłem o złocistym odcieniu.
(Oprac. M. Weber-Faulhaber).

2. POPIERSIE AMORKA
1912-1918
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 30 cm.
Sygn. herb Rogala, wycisk TRADE MARK MADE IN AUSTRIA, wycisk 511/22/10/0.
Wł. Muzeum Narodowe Kraków.
Nr inw. MNK-IV-C-1392/1.

Na profilowanym postumencie, zwężającym się ku górze, przedstawione jest popiersie dziecka z główką przechyloną w lewą stronę. Rysy twarzy o dość wyrazistym modelunku. Kolorystyka oszczędna, żółtawa z odcieniem zielonym i brunatnym.

3. POPIERSIE CHŁOPCA "ANTOŚ"
1912-1918
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 13 cm.
Sygn. stemplem, herb Rogala i napis POLOGNE PACYKÓW ST GALICIE, ryte 142/P/10.
Ze zbiorów St. I M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Pełnoplastyczne popiersie młodego chłopca o delikatnych rysach twarzy, z gładko ułożonymi, krótkimi włosami. Fragment ubioru asymetrycznie ułożony na ramionach. Kolorystyka pastelowa w tonacji kości słoniowej, modelunek podkreślony przejrzystym szkliwem.
Wzór publikowany w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z 1918r., oznaczony nr 242.

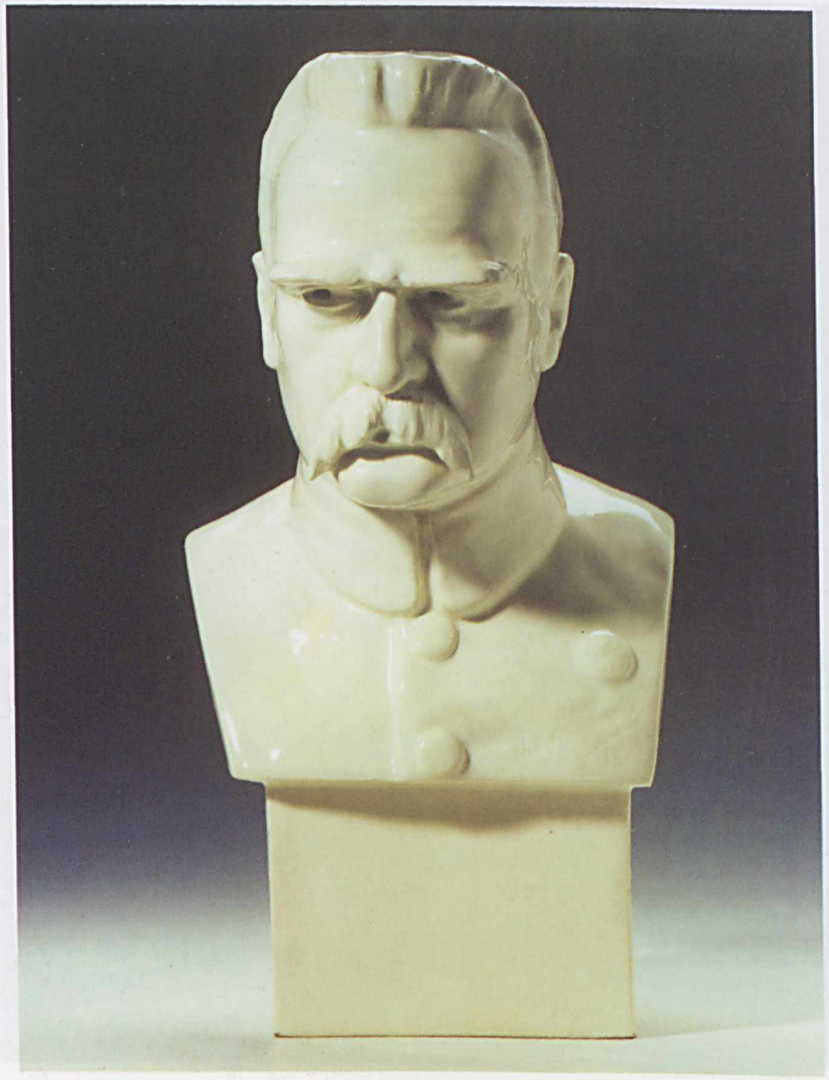

4. POPIERSIE, JÓZEF PIŁSUDSKI
1929
Fajans szkliwiony.
Wys. 35 cm.
Sygn. wycisk WIKTORJA JACYNA, w owalu litera "P" z porożem i rogiem, u góry napis PACYKÓW pod spodem POLAND, wycisk 128/0/18.
Ze zbiorów prywatnych, Poznań.

Wizerunek wykonany wg modelu Wiktorii Jacyny z d. Ossowieckiej, żony adiutanta J. Piłsudskiego.

Na wysokim cokole popiersie Marszałka w ujęciu en face w mundurze z wysokim kołnierzem. Kompozycja o bardzo wyrazistym modelunku.
(Oprac. M. Weber-Faulhaber).

5. POPIERSIE, DANTE ALIGHIERI
Ok. 1935
Majolika barwiona, szkliwiona.
Wys. 16 cm.
Sygn. w trójkącie litera "P", napis MADE IN POLAND TRADE MARK.
Wł. Muzeum Historyczne Miasta Krakowa.
Nr inw. MHK-2715/III.

Pełnoplastyczne popiersie mężczyzny w ujęciu en face. Głowa nakryta rodzajem czapki frygijskiej ze wstęgami. Czapka oraz fragment ubrania w jednakowej tonacji. Rysy twarzy podkreślone wyrazistym modelunkiem, tonacja jasna kontrastująca z barwą ubioru.
Model publikowany w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z 1918r. oznaczony nr 503.

6. POPIERSIE, LEW TOŁSTOJ
1912-1918
Fajans malowany.
Wys. 29cm.
Sygn. tarcza z herbem Rogala, wokół napis POLOGNE PACYKÓW GALICIA, 11Ł, 8K
Wł. Muzeum Sztuki, Łódź.
Nr inw. MS-RA/287.

Popiersie wykonane wg projektu Józefa Chmielińskiego (?)

Pełnoplastyczne popiersie pisarza w ujęciu en face. Przedstawienie monumentalne, realistyczne o doskonałym modelunku uwydatniającym surowość rysów twarzy. Spod zmarszczonego wysokiego czoła i krzaczastych brwi spoglądają głęboko osadzone oczy. Twarz okolona długą brodą i wąsami. Na dole popiersia napis TOŁSTOJ. Kolorystyka oszczędna w tonacji ciemnego brązu. W ujęciu całej postaci wyczuwa się echa secesji.

7. BARTOSZ GŁOWACKI PRZY ARMACIE
1920-1939
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 34 cm.
Sygn. stemplem, w owalu litera "P" z porożem i rogiem, u góry w koronce napis PACYKÓW pod spodem HANDPAINTED POLAND.
Wł. Muzeum Historii m.st. Warszawy.
Nr inw. MHW-24322.

Figura wykonana wg modelu Stanisława Czapka, który w latach 1912-1914 kierował wytwórnią pacykowską.

Pełnoplastyczne przedstawienie młodego mężczyzny wspartego o koło armaty. W wyciągniętej ręce trzyma metalową kosę, w drugiej, mocno odchylonej do tyłu, czapkę maciejówkę. Ubrany w jasną sukmanę z czerwonymi wyłogami przepasaną szerokim pasem. W tym kolorze spodnie wpuszczone do długich czarnych butów. Rzeźba o doskonałym modelunku, postać dynamiczna, pełna ekspresji i realizmu.

8. MEDALION – KS. JÓZEF PONIATOWSKI
1912-1918
Terakota, malowana.
Śr. 12 cm.
Sygn. wycisk, w kartuszu herb Rogala, napis POLOGNE PACYKÓW A/ST GALICIE, 839/19/7 (?)
Ze zbiorów T. i W. Dąbków, Warszawa.

W medalionie przedstawiony wypukły wizerunek ks. Józefa Poniatowskiego w półpostaci. Głowa lekko zwrócona w lewą stronę, lewą rękę wspiera na szabli, ubrany w mundur z epoki. U góry napis JÓZEF XIĄŻE PONIATOWSKI. Medalion malowany na brązowo.

9. MERKURY PRZYPINAJĄCY SKRZYDEŁKA
1912-1918
Fajans malowany.
Wys. 54 cm.
Sygn. na cokole, wycisk, w prostokątnym polu herb Rogala i napis POLOGNE PACYKÓW s/S GALICIE, wycisk TRADE MARK MADE IN AUSTRIA, ryty 3/248/P.
Wł. Muzeum Zamek w Oporowie.
Nr inw. MO-51.

Rzeźba wg oryginału Jana Baptisty Pigalle (1714-1785) przedstawia siedzącą postać Merkurego z wyciągniętymi do dołu rękami, dotykającymi lewej stopy. Postać naga. Lewe udo osłonięte draperią. Twarz młoda z krótkimi, falistymi włosami, na głowie ma okrągły kapelusz ze skrzydełkami.
(Oprac. Ryszard Rau).

10. TRZY AMORKI
1912-1918
Fajans malowany .
Wym. 46 x 33 cm.
Sygn. wycisk, herb Rogala, słabo czytelny, TRADE MARK, MADE IN AUSTRIA, 310/10.
Nr inw. MS-RA-288.

Plakietka w formie płaskorzeźby o kształcie przypominającym prostokąt. Przedstawia wizerunki trzech chłopców w popiersiu. Kompozycja o dobrym, sugestywnym modelunku uwydatniającym cechy anatomiczne twarzy dziecka. Postacie dynamiczne, uchwycone w ruchu, ustawione względem siebie niesymetrycznie. Plakietka imituje odlew w brązie.
Wzór publikowany w katalogu formowym wytwórni w Pacykowie z 1918r., oznaczony nr 310.

11. CHŁOP Z PROSIĘCIEM
Ok. 1920
Fajans barwnie malowany, szkliwiony. Model Antoni Sulima Popiel. Wykonanie Antoni Gruberski (?).
Wys. 42 cm.
Syg. wyciskana, litera "P" w trójkącie, 617/87, MADE IN POLNAD.
Wł. Muzeum Sztuk Użytkowych, Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu.
Nr inw. MNP-Rz-2410.

"Chłopa z prosięciem" wykonał w latach dwudziestych Władysław Gruberski (?) wg wcześniejszego modelu Antoniego Sulimy Popiela.Na okrągłej podstawie pełnoplastyczna postać mężczyzny w długiej rozpiętej sukmanie z prosięciem pod lewą pachą. Postać zgięta w ukłonie, z czapka w prawej ręce. Głowa pochylona do przodu, twarz o plastycznym bardzo wyrazistym modelunku. Obok postaci na podstawie umieszczony koszyk. Dominujące barwy to ugry, zieleń, brąz, granat.
Wzór publikowany w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z 1918r., oznaczony nr 617. Numer ten występuje na poznańskim obiekcie, lecz pozostałe znaki wskazują na późniejsze powstanie figurki.
(Oprac. M. Weber-Faulhaber).

12. BABA Z GĘSIĄ
Ok. 1912, wg modelu A. Popiela.
Fajans delikatny, farby ceramiczne.
Wys. ok. 40 cm.
Sygnowana.
Wł. Muzeum Narodowe, Warszawa.
Nr inw. SZC-2142.

Bibl. udział w wystawach: Warszawa, Muzeum Narodowe 1991r. - "Fajanse polskie XVIII-XX wieku"; Kraków Muzeum Narodowe 1997r. - "Koniec wieku".

Figura wieśniaczki w stroju huculskim, lekko pochylonej w ukłonie. Pod prawym ramieniem trzyma gęś, w lewej ręce jajko. U stóp kosz z jajami. Cokół okrągły. Kolorystyka ugrowo – żółta z akcentami zieleni i brązu.
(Oprac. K. Węglowska – Marasek).

13. CHŁOP Z PROSIĘCIEM
Ok. 1912, wg modelu A. Popiela.
Fajans delikatny, farby ceramiczne.
Wys. ok. 13,5 cm.
Sygnowany.
Wł. Muzeum Narodowe, Warszawa.
Nr inw. SZC-1377.

Figurka pochodzi ze zbiorów I. Paderewskiego.

Postać wieśniaka w stroju huculskim, lekko pochylonego w ukłonie, z czapką w prawej ręce, trzymającego pod pachą z lewej strony prosiaka. Cokół niski, z tyłu, u stóp chłopa, kobiałka z łyka. Kolorystyka ugrowo – żółta z akcentami zieleni i brązu.
(Oprac. K. Węglowska – Marasek).

14. KOBIETY W STROJACH LUDOWYCH
1912-1918
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 24,5 cm.
Sygn. herb Rogala, wycisk TRADE MARK MADE IN AUSTRIA.
Wł. Muzeum Narodowe, Kraków.
Nr. Inw. MNK-IV-C –1391.

Na kwadratowej postawie stoją dwie młode kobiety ubrane w jednakowe stroje ludowe. Obejmują się ramionami. Jedna na lewym ramieniu trzyma koszyk, druga w chustce na głowie, lewą ręką podnosi spódnicę. Utrzymane w tonacji bieli, beżu i błękitów.

15. GÓRAL CIOSAJĄCY DRZEWO
Lata 30-te XXw.
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 14,5 cm.
Sygn. wycisk, w owalu litera "P" z porożem i rogiem, MADE IN POLAND, w trójkącie litera "P", 121/137/8
Wł. Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej, Włocławek.
Nr inw. MK-10397-2256-s.

Pełnoplastyczne przedstawienie postaci górala siedzącego na pniu drzewa. Ociosuje siekierą pień. Barwy jasne, kremowe i beżowe na wyłogach kubraka brązowe, wyszycia na spodniach kobaltowe.

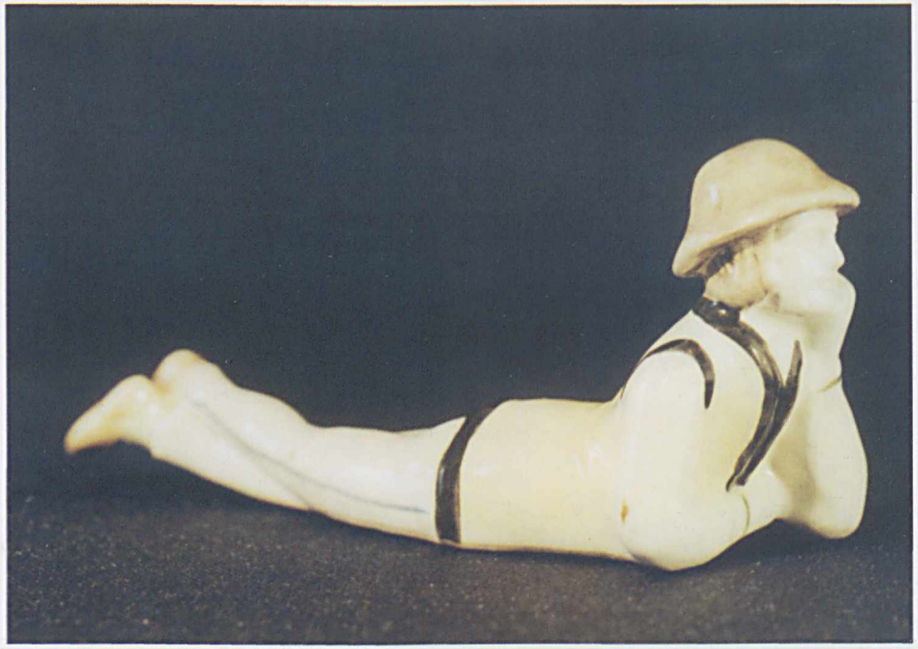

16. GÓRAL
1920-1939
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 4,5 cm.
Sygn. wycisk, litera "P" w trójkącie, 1207/12/III P,a,n,c.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Niewielkich rozmiarów figurka przedstawiająca górala w pozycji leżącej. Lewą ręką podpiera głowę, na prawej, zgiętej w łokciu, podtrzymuje uniesiony do góry tors. Ubrany w typowy strój góralski, potraktowany dość schematycznie. na głowie kapelusz spod którego wystają włosy. Rysy twarzy uwydatnione wyraźnym modelunkiem.

Wzór publikowany w katalogu firmowym wytwórni z ok. 1929r., w trzech wersjach rozmiarowych, oznaczony nr 1207/I (22 cm), 1207/III (12 cm), 1207/IV (10 cm).

17. KOBIETA W STROJU LUDOWYM
1920-1939
Glina barwnie malowana, szkliwiona.
Wys. 3,2 cm.
Sygn. czarną kreską, litera "P" w trójkącie.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Jest to wyjątkowo niewielkich rozmiarów figurka przedstawiająca kobietę w pozycji siedzącej, z nogami schowanymi pod spódnicę. Ręce oparte na kolanach, dłonie złączone. Na głowie niebieska chustka. Rysy twarzy niezbyt wyraźne, potraktowane bardzo schematycznie.

18. HAFTUJĄCA
Ok. 1920
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 25,8 cm.
Sygn. wycisk, w trójkącie litera "P", w owalnym polu litera "P" z porożem i rogiem, MADE IN POLAND, 606/16/2.
Wł. Muzeum Sztuk Użytkowych, Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu.
Nr inw. MNP-Rz-2325.

Postać haftującej wykonana została w latach dwudziestych, kiedy wytwórnią pacykowską kierował Wilhelm Tomasch.

Pełnoplastyczna figurka siedzącej w fotelu, haftującej kobiety. Postać ubrana w długą jasnofioletową suknię z białą pelerynką. Fotel jasnozielony, zdobiony barwnym ornamentem o motywach roślinno - geometrycznych. Dekoracja malarska oszczędna, pastelowa.
Wyrób publikowany w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z ok. 1929r., oznaczony nr 606 (22 cm) oraz w katalogu z 1918r., pod takim samym numerem.
(Oprac. M. Weber-Faulhaber).

19. DAMA Z PSEM
1912-1918
Fajans barwnie malowany, szkliwiony
Wys. 27,5 cm.
Sygn. stempel, wycisk w trójkącie litera "P", w owalnym polu litera "P" i napis PACYKÓW, wyżej napis TRADE MARK, u podstawy w trójkącie napis STANISŁAWÓW MADE IN POLAND, wycisk 840/4/5, czarnym tuszem 7, zieloną farbą III.
Wł. Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej, Włocławek.
Nr inw. MK-F-22951/4658.

Na prostokątnej płaskiej podstawie widać postać młodej kobiety z dużym psem. Figura kobiety i podstawa są jednoczesnym odlewem, figura psa nakładką. Kobieta w pozycji stojącej, wyprostowanej, z rękoma skrzyżowanymi na brzuchu. W dłoni trzyma bukiecik kwiatów. Ubrana w długą dopasowaną suknię, dołem lekko rozkloszowaną, wykończoną prostokątnym dekoltem . Ramiona okrywa narzutka w drobny wzór geometryczny zielono – fioletowy. Za nią stoi pies z głową zwróconą w bok.
(Oprac. Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej, Włocławek).

Wzór publikowany w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z ok. 1918r., oznaczony nr 840.

20. PANI Z PSEM
1912-1918
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 28 cm.
Sygn. tarcza z herbem Rogala, wokół napis POLAND PACYKÓW GALICIA, TRADE MARK, MADE IN AUSTRIA.
Wł. Muzeum Sztuki w Łodzi.
Nr inw. MS-RA-263.

Autorką projektu "Pani z psem" jest prawdopodobnie Luna Drexlerówna.

Na prostokątnej płaskiej podstawie przedstawienie młodej kobiety ze stojącym za nią dużym psem. Postać w pozycji stojącej, wyprostowanej, z rękoma skrzyżowanymi na brzuchu. W dłoni trzyma bukiecik czerwonych kwiatów. Ubrana w długą dopasowaną suknię w kolorze zielonym, dołem lekko rozkloszowaną. Ramiona okrywa rodzaj szala w kolorze białym. Pies masywnej budowy z głową zwróconą w bok. Umaszczenie jasne w ciemnobrązowe łaty.
Wzór publikowany w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z 1918r., oznaczony nr 840.

21. KOBIETA CZYTAJĄCA
1912-1918
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 14,5 cm.
Sygn. ryta, litera "P" w trójkącie, 801/9.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Pełnoplastyczna postać stojącej kobiety w długiej liliowej sukni z dekoltem. Na ramiona narzucony jasny szal z motywem kwiatowym. W rękach trzyma otwartą książkę. Rysy twarzy niewyraźnie zaznaczone miękkim modelunkiem.
Wzór publikowany w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z ok. 1918r., oznaczony nr 806.

22. DAMA Z KOSZYKIEM
1912-1918
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 45,5 cm.
Sygn. w owalu litera "P" z porożem i rogiem, u góry w koronce napis PACYKÓW, w owalu wycisk MADE IN POLAND, 813/145/3, czarnym piórkiem I.
Wł. Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej, Włocławek.
Nr. inw. MK-F-24487/5628.

Postać kobiety wykonana delikatną techniką odlewniczą, pokryta kremowym szkliwem. Wielobarwna dekoracja malarska wykonana nabłyskiem, stemplem oraz ręcznie malowana. Na wysokiej, okrągłej podstawie ozdobionej naciekiem girlandy kolorowych ozdobnych kwiatów, postać młodej kobiety w pozycji stojącej mocno nachylonej ku przodowi. Na lewej ręce kosz z wygiętą szeroką krawędzią. Prawa ręka zgięta w łokciu, wzrok skierowany do dołu. Kobieta ubrana w szeroką spódnicę koloru kremowego ozdobioną rzutami maleńkich kwiatów, u dołu falbana. Górna część stroju jest barwy różowej. Fryzura wysoka, ozdobiona różowymi kokardami. Rysy twarzy mocno podkreślone ciemną kreską. Na nogach czarne buty ozdobione dużymi kokardami.
(Oprac. Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej, Włocławek).

Wzór w wersji z parasolką publikowany w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z 1918r., oznaczony nr 815.

23. PANI W KAPELUSZU
1920-1930
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 34 cm.
Sygn. stemplem, w owalu litera "P" z porożem i rogiem, u góry w koronce napis PACYKÓW, niżej MADE IN POLAND, wycisk 619/42/3.
Wł. Muzeum Okręgowe, Konin.
Nr inw. MOK-RA-774.

Na okrągłej podstawie pełnoplastyczna postać młodej kobiety w pozycji stojącej. Pochylona do przodu w delikatnym, wdzięcznym ukłonie. Ubrana w stroją suknię, sięgającą do pół łydki, w kolorze błękitnym z dekoltem odsłaniającym ramiona, wykończonym dużą falbaną. Wierzchnia spódnica, drapowana odsłania drugą warstwę w barwach biało różowych. Na głowie kapelusz z niebieską kokardą spod którego widać fantazyjne uczesanie. Na nogach czarne pantofelki z klamerkami. Rysy twarzy mocno podkreślone ciemną kreską.
Wzór publikowany w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z ok. 1918r., oznaczony nr 619.

24. MŁODA DAMA
1924-1929
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 38 cm.
Sygn. wyciskami, litera "P" w trójkącie, TOMASZ, POLAND, 734/17/1.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Na podstawie cokołu umieszczony wycisk TOMASZ, co pozwala przypuszczać, że model wykonał Wilhelm Tomasch, który kierował fabryką w latach 1924 – 1929/30/.

Postać kobiety siedzącej na wysokim postumencie w typie wschodnim, ozdobionym wzorem geometrycznym. Przedstawiona w swobodnej pozie, zwrócona w prawą stroną. Rękami obejmuje zgiętą w kolanie nogę, druga ręka opuszczona do dołu. Ubrana w luźną bluzkę i spodnie w kolorze żółtym z akcentami brudnego różu podkreślającego zagięcia w materiale. Fryzura krótka z grzywką. Rysy twarzy podkreślone ciemną kreską. Rzeźba utrzymana w stylu art deco.

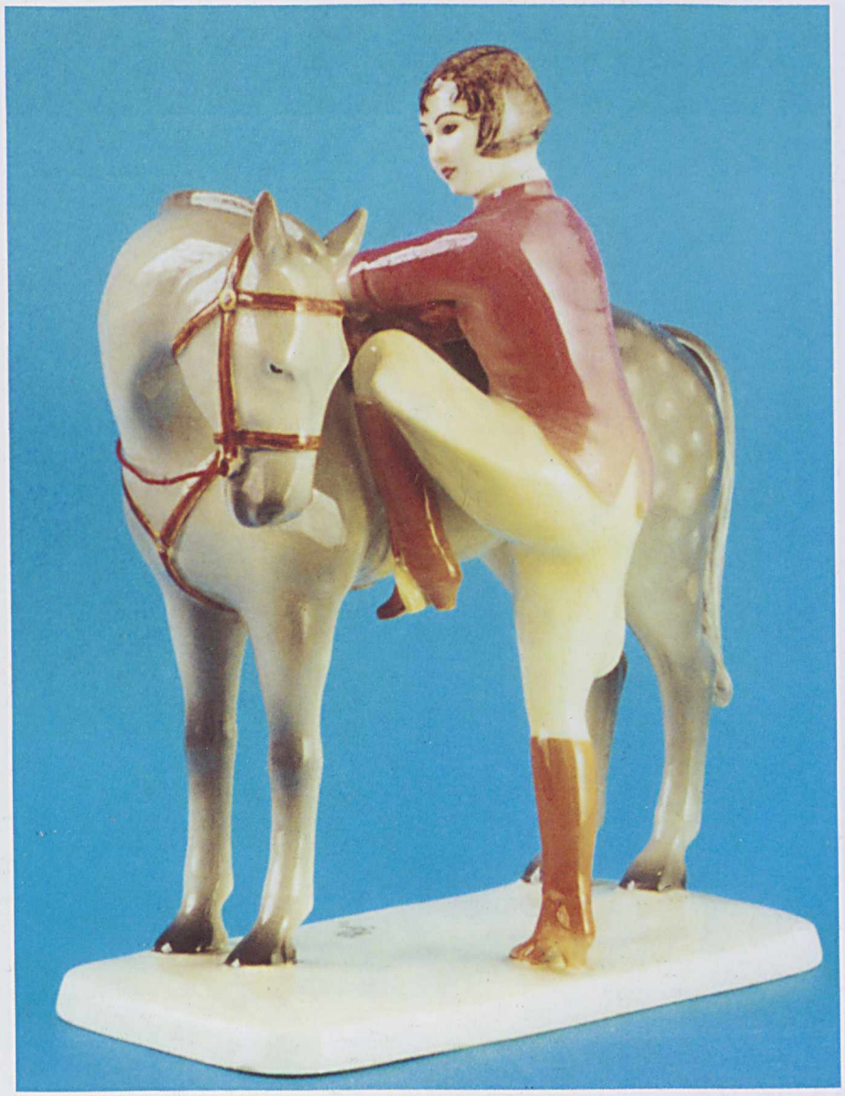

25. AMAZONKA
1920-1939
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 17,3 cm.
Syg. stemplem, w owalu litera "P" z porożem i rogiem, u góry w koronce napis PACYKÓW, niżej MADE IN POLAND, wycisk 801/2.
Wł. Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej, Włocławek.
Nr inw. MK-11537/2270-s.

Na prostokątnej białej podstawie przedstawienie młodej kobiety dosiadającej konia, ubranej w strój sportowy – różową kurtkę, jasnożółte bryczesy i brązowe buty. Rysy twarzy podkreślone mocną kreską, włosy krótkie brązowe. W ręce kobiety i pysku konia otwory na lejce.

28. DZIEWCZYNKA Z KOSZEM RÓŻ
1912-1918
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 23 cm.
Sygn. wycisk z herbem Rogala, TRADE MARK MADE IN AUSTRIA, 823/41/15/5.
Wł. Muzeum Narodowe, Kraków.
Nr inw. MNK-IV-C-1375.

Figurka stojącej dziewczynki, w pozycji lekko wygiętej do tyłu. W obu rękach, przed sobą trzyma kosz z różami. Ubrana w długą suknię sięgającą do ziemi barwy jasno żółtej, ozdobioną kropeczkami ułożonymi w trójkąty. Na sukience biały fartuch. Głowa ozdobiona różową przepaską z kokardami.
Wzór publikowany w katalogu firmowym wyrobów wytwórni w Pacykowie z 1918r., oznaczony nr 823.

29. DZIEWCZYNKA
1920-1930
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 12 cm.
Sygn. wycisk, litera "P" w trójkącie, MADE IN POLAND, 866/860/8.
Wł. Muzeum Sztuk Użytkowych, Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu.
Nr inw. MNP-Rz-2128.

Pełnoplastyczna figurka stojącej na okrągłej podstawie dziewczynki w stroju "holenderskim" z charakterystycznym czepkiem i sabotami. W obu rękach trzyma przed sobą różnobarwny bukiet kwiatów. Ubrana w długą suknię koloru czepka. Kolorystyka pastelowa.
Model występuje w katalogu firmowym z ok. 1929r. pod nr 866. Podobnie upozowaną figurkę dziewczynki spotykamy także w innych wersjach np. w zestawieniach z pojemnikiem.
(Oprac. M. Weber-Faulhaber).

30. DZIEWCZYNKA
1920-1939
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 11,9 cm.
Sygn. wycisk, litera "P" w trójkącie, 8/866/8.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Pełnoplastyczna figurka dziewczynki stojącej na okrągłej podstawie ubrana w różową sukienkę w stylu "holenderskim". W rękach złożonych na piersiach trzyma bukiecik kolorowych kwiatów. Na lekko pochylonej głowie biały czepek po bokach wywinięty, spod którego wystaje grzywka. Na nogach saboty. Rysy twarzy podmalowane ciemną kreską.

31. CHŁOPIEC
1920-1930
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 12,2 cm.
Sygn. wyciskami litera "P" w trójkącie, 8/866/16.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Na okrągłej podstawie pełnoplastyczna postać chłopca w pozycji stojącej. Ubrany w kremową koszulę, zielony sweter bez rękawów i długie brązowe spodnie. Na lekko pochylonej do przodu głowie ma czapeczkę, spod której wystają ciemne kosmyki włosów. Na nogach saboty. Czapeczka i saboty w stylu "holenderskim". Lewą rękę trzyma w kieszeni, a spod w prawej pachy wstaje tabliczka z literami A,B,C. Rysy twarzy podkreślone ciemną kreską.

32. PIERROT
1920-1930
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 12 cm.
Sygn. wyciskami litera "P" w trójkącie, 714/9/1 MADE IN POLAND.
Wł. Muzeum Sztuk Użytkowych, Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu.
Nr inw. MNP Rz-2129.

Na wielokątnej podstawie figurka Pierrota w teatralnym geście z ręką na sercu, drugą ręką podtrzymuje za sobą gitarę. Postać ubrana w obszerną bluzę z kryzą, szerokie spodnie, małą czapeczkę spod której wystają włosy. Elementy garderoby podkreślone ciemnymi akcentami.
W katalogu formowym z ok. 1929r. figurka Pierrota wstępuje dwukrotnie. Model ten oznaczony jest nr 714 (wys. 11 cm).
(Oprac. M. Weber-Faulhaber).

33. DAMA W BUFIASTEJ SUKNI
1920-1939
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 12 cm.
Sygn. wycisk, w owalu fragment litery "P" poniżej napis MADE IN POLAND, litera "P" w trójkącie, 116/036.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Na wielokątnej podstawie figurka młodej damy w długiej liliowej sukni typu "bombka". W pasie opięta falbaną. Na głowie ma turbanik w kolorze sukni, spod którego wystają włosy. Postać lekko pochylona w bok, ręce złożone skierowane do dołu.
Wzór publikowany w katalogu firmowym z ok. 1929r., oznaczony nr 715.

34. DZIEWCZYNKA W STROJU PLAŻOWYM
1920-1939
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 12,9 cm.
Sygn. czarnym stemplem, w owalu litera "P" z porożem i rogiem, u góry napis PACYKÓW, pod spodem w owalu MADE IN POLAND, 672/680/2.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Figurka dziewczynki w swobodnej pozie ustawiona na okrągłej podstawie. Ubrana w niebieski strój plażowy, ręce schowane w kieszeniach. Rysy twarzy podkreślone ciemną kreską. Na stopach ciemne pantofelki.

35. DZIEWCZYNKA Z KUBKIEM
Lata 20-te XX w.
Fajans malowany, szkliwiony
Wys. 16,5 cm.
Sygn. herb Rogala, wycisk 850/101/10D (?)
Wł. Muzeum Narodowe, Kraków.
Nr inw. MNK-IV-C-1376/2.

Na cylindrycznej podstawce postać stojącej dziewczynki w krótkiej sukience. Stopy bose. W rękach trzyma kubek i łyżeczkę. Całość w tonacji kremowej, włosy żółte, kubek i łyżeczka popielate.

36. DZIEWCZYNKA W SUKIENCE W KROPKI
1920-1939
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 17 cm.
Sygn. stemplem, w owalu litera "P" z porożem i rogiem, u góry w koronce napis PACYKÓW, pod spodem w owalu MADE IN POLAND, 857/2.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Figurka dziewczynki ustawionej na okrągłej podstawie. Ubrana w żółtą sukienkę z krótkimi rękawami w barwne kropki. Obiema rękami, we wdzięcznym geście, unosi do góry brzeg sukienki. Rysy twarzy mocno podkreślone malowaną kreską, włosy krótkie z wijącymi się lokami. Na stopach ma czarne pantofelki.

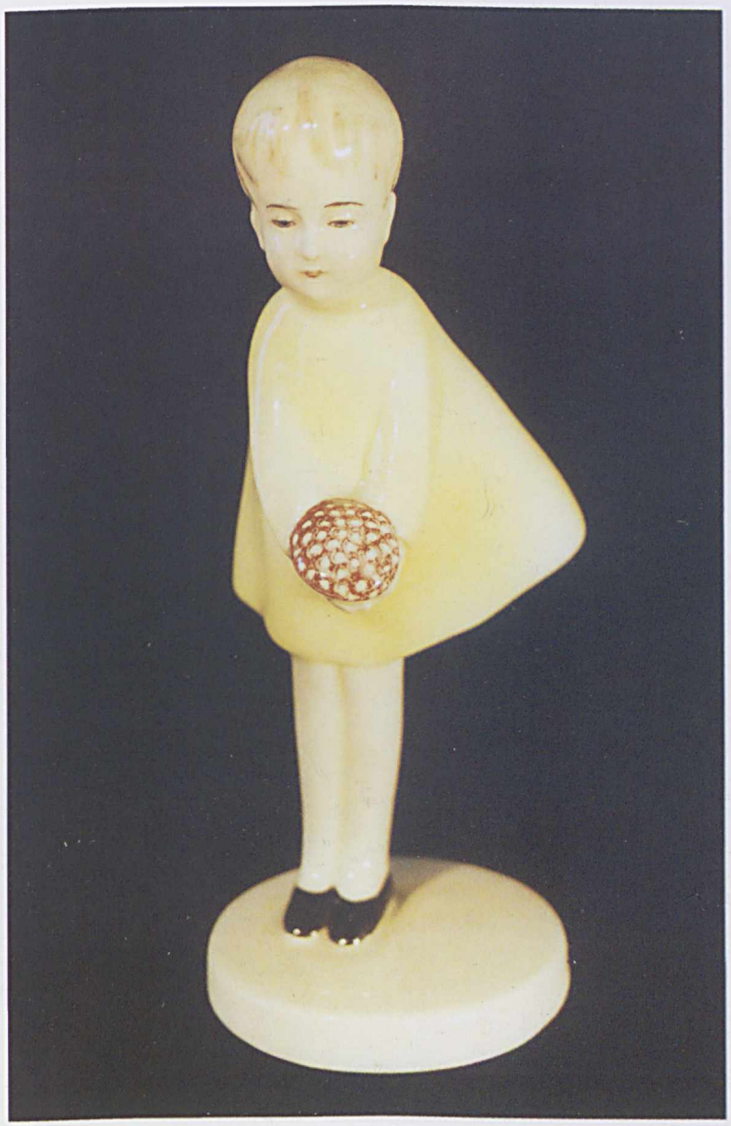

37. DZIEWCZYNKA
1920-1939
Fajans barwnie malowany, szkliwiony
Wys. 13 cm.
Sygn. stemplem, w owalu litera "P" z porożem i rogiem, u góry w koronce napis PACYKÓW, pod spodem POLAND, wycisk 871/2.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Pełnoplastyczna postać dziewczynki w krótkiej żółtej sukience, lekko zadartej do góry. Umieszczona jest na okrągłej podstawie w pozycji wyprostowanej, nogi złączone. W obu rękach trzyma przed sobą bukiecik kwiatków. Rysy twarzy mocno podkreślone ciemną kreską kontrastującą z jasną karnacją.

38. MAŁPKA
1912-1918
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 16,5 cm.
Sygn. herb Rogala, wycisk TRADE MARK, MADE IN AUSTRALIA 307/21.
Wł. Muzeum Narodowe, Kraków.
Nr inw. MNK-IV-C-1389.

Figurka małpki siedzącej na dwóch książkach, które stanowią jednocześnie podstawę. Głowę ma lekko pochyloną do dołu. Łapki wspiera na kolanach. Kompozycja o bardzo plastycznym modelunku, w tonacji jasnych brązów i szarości. Wzór publikowany w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z 1918r., oznaczony nr 807.

39. SŁOŃ
1920-1939
Fajans barwiony, szkliwiony.
Wys. 12,5 cm.
Sygn., w owalu litera "P" z porożem i rogiem, niżej napis MADE IN POLAND, wycisk literta "P", w trójkącie 580/106/6.
Wł. Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej, Włocławek.
Nr inw. MK-F-30987/8015.

Figurka przedstawia słonia w pozycji stojącej z trąbą podwiniętą do góry. Wykonana w technice odlewu. Utrzymana w tonacji szaro-zielonej. Kły białe.

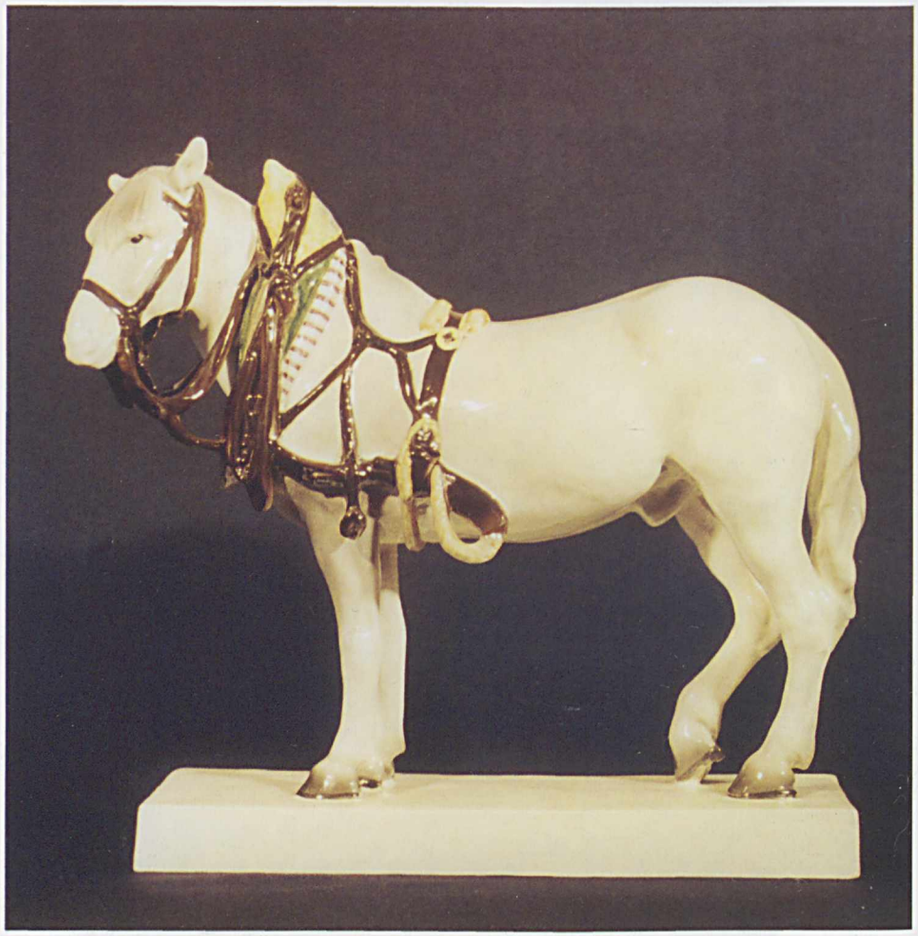

40. KOŃ
Lata 20-te XX w.
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 31,5 cm.
Sygn. stemplem, w owalu litera "P" z porożem i rogiem, u góry w koronce napis PACYKÓW, pod spodem HANDPOINTED POLAND.
Wł. Muzeum Regionalne, Kozienice.
Nr inw. MRK-S-54/509.

Na prostokątnej niskiej podstawie przedstawiona jest pełnoplastyczna figura konia w uprzęży, w pozycji stojącej. Koń barwy siwo – szarej, uprząż brązowa z barwnymi elementami.
Wzór publikowany w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z 1918r., oznaczony nr 802.

41. ŻABA
1920-1939
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 5,5 cm.
Sygn. stemplem, w owalu litera "P" z porożem (częściowo zatarty), u góry w koronce napis PACYKÓW, niżej HANDPAINTED POLAND, wycisk 1132/17 .
Wł. Muzeum Okręgowe, Konin.
Nr inw. MOK-RA-664.

Na okrągłej podstawie umieszczona jest pełnoplastyczna figurka żaby w pozycji siedzącej. Przedstawienie o bardzo realistycznym modelunku, utrzymane w tonacji barw zielono-brązowych.

42. PUCHACZ
Ok. 1924-1926
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 29,5 cm.
Sygn. na górnej księdze z boku wypukły wycisk w masie "SUCHANEK" (?), pierwsze dwie litery niewyraźnie odciśnięte, na spodzie wyciski, litera "P" w trójkącie 3/549/2.
Wł. Muzeum Sztuk Użytkowych, Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu.
Nr. inw. MNP-Rz-2041.

Model powstał przed I wojną światową w okresie, kiedy dyrektorem wytwórni pacykowskiej był Stanisław Czapek. Projekt zakupiony został od Vaclava Suchanka, w wersji na trzech księgach. Wykonany w latach dwudziestych, w okresie Wilhelma Tomascha.

Pełnoplastyczne przedstawienie puchacza siedzącego na dwóch księgach leżących na okrągłym cokole z kryzą. Całość w tonacji szarej, od gołębiej do kremowej. Na głowie brązowe plamki, oczy żółte z czarnymi źrenicami.
W katalogu firmowym z ok. 1929r. przedstawiony jest puchacz na dwóch książkach i okrągłym cokole oznaczony nr 549/III (wys. 28 cm).
(Oprac. M. Weber-Faulhaber).

43. PUCHACZ NA KSIĄŻKACH
1920-1930
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 27,5 cm.
Sygn. wycisk, w owalu litera "P" z porożem i rogiem, w trójkącie litera "P", MADE IN POLNAD 549/III/405.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Pełnoplastyczne przedstawienie puchacza siedzącego na dwóch księgach leżących na okrągłym cokole z kryzą. Brzeg cokołu malowany wg szablonu w nakładające się trójkąty. Układ piór lekko wymodelowany, dodatkowo podkreślony barwną kreską. Utrzymany w tonacji beżowych brązów. Na głowie plamki, oczy żółte z czarnymi źrenicami.

44. BAŻANT
Ok. 1929
Fajans barwnie malowany, szkliwiony.
Wys. 26,5 cm.
Sygn. czarnymi stemplami, w owalu litera "P" z porożem i rogiem, u góry w koronce napis PACYKÓW, w owalu MADE IN POLAND, 591/34/3.
Wł. Muzeum Sztuk Użytkowych, Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu.
Nr. inw. MNP-Rz-1847.

Model wykonał Wilhelm Tomasch.

Na niskiej owalnej podstawie pełnoplastyczne przedstawienie siedzącego bażanta z podniesionym wysoko ogonem. Całość malowana wielobarwnie z licznymi podkreśleniami czernią.
(Oprac. M. Weber-Faulhaber).

45. SĘP PŁOWY
Lata 30-te XX w. (?)
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 25,5 cm.
Sygn. wycisk, w trójkącie litera "P" w owalu z porożem i rogiem, napis MADE IN POLNAD 567/103/5.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Na wysokim cokole umieszczona jest pełnoplastyczna figura ptaka. Głowę zwróconą ma w prawą stronę. Upierzenie podkreślone delikatnym malunkiem oraz ciemnymi akcentami barwnymi. Utrzymany w tonacji brązów, żółci i szarości

46. PARA SĘPÓW
1920-1930
Fajans malowany, szkliwiony
Wys. 25 cm.
Sygn. wycisk, w owalu litera "P" z porożem i rogiem, w trójkącie litera "P", 566/28/19.
Ze zbiorów prywatnych, Poznań.

Na wysokim zwężającym się ku górze, cokole para siedzących ptaków, z których jeden pochylony jest do przodu. Ptaki barwnie malowane z dominacją ugrów, brązów i zieleni. Kompozycja o bardzo oszczędnym modelunku.
Znana jest analogiczna figurka sępów z wężem na okrągłym cokole oraz sępa z rozpostartymi skrzydłami. W katalogu firmowym z ok. 1929r. para sępów występuje pod numerem 556 (27 cm).
(Oprac. M. Weber-Faulhaber).

47. PTASZKI
Ok. 1920 (?)
Fajans barwnie malowany, szkliwiony
Wys. 6,5 cm.
Sygn. wycisk, w trójkącie litera "P", 4/1123/114.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Para ptaszków ustawionych względem siebie niesymetrycznie. Stanowiąca całość z podstawą o nieregularnych kształtach. Malowane w kolorze ciemnej zieleni przechodzącej w lekki seledyn i odcień czerwieni. Układ piór podkreślony plastycznym modelunkiem ze schematyczną kreską na skrzydłach.

48. JAMNIK "PIGA"
Lata 20-te XX w.
Fajans malowany, szkliwiony
Wys. 24 cm.
Sygn. wycisk, litera "P" w trójkącie, 2/559/12.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Figura psa w pozycji siedzącej w kolorze ciemnego brązu przechodzącego do beżu w partiach brzucha i szyi. Cała postać o doskonale wyrazistym, plastycznym modelunku. Głowa lekko pochylona w bok, oczy skierowane ku górze o "rozdzierająco" smutnym spojrzeniu.
Wzór publikowany w katalogu z ok. 1929r., oznaczony nr 559 (24 cm).

49. CHART
1920-1930
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 16 cm.
Sygn. ryta, litera "P" w trójkącie, 561.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Na okrągłej podstawie umieszczona pełnoplastyczna figurka psa w kolorze szarym w czarne łaty. Sylwetka smukła o wyrazistym modelunku.

50. CHART
1920-1930
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 19 cm.
Sygn. czarnym stemplem (nieczytelny), czarnym stemplem w owalu MADE IN POLAND, wycisk 521/546/3.
Ze zbiorów prywatnych, Poznań.

Na płaskiej prostokątnej podstawie umieszczona jest pełnoplastyczna figurka stojącego charta o maści białej z czarnymi łatami. Modelunek wyrazisty podkreśla cechy anatomiczne. Figurka charta występuje w katalogu firmowym z ok. 1929r pod numerem 521 (26 cm).
(Oprac. M. Weber-Faulhaber).

51. PIES
1920-1939
Fajans malowany, szkliwiony
Wys. 20 cm.
Sygn. stemplem, litera "P" w trójkącie.
Wł. Muzeum Sztuki, Łódź.
Nr inw. MS-RA-265.

Na owalnej podstawie pełnoplastyczna figurka psa w pozycji siedzącej, wspartego na szeroko rozłożonych łapach. Głowa opuszczona do dołu, ogon podwinięty. Umaszczenie białe w czarne łaty.

52. PIES
1920-1939
Fajans malowany, szkliwiony
Wys. 19,8 cm.
Sygn. ryta, litera "P" w trójkącie, 588/599/5.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Pełnoplastyczne przedstawienie psa siedzącego na białej podstawie w pozycji "proszącej". Przednie łapy podniesione do góry trzyma przy pysku. Malowany w tonacji brązu, modelunek niezbyt dokładny.
Wzór publikowany w katalogu firmowym z ok. 1929r., oznaczony nr 588.

53. PIES
1920-1939
Fajans malowany, szkliwiony
Wys. 12,5 cm.
Sygn. stemplem, litera w owalu "P" z porożem i rogiem, u góry niepełny napis w koronce, fragment napisu PAC, pod spodem HANDPA POLAND.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Pełnoplastyczna figurka psa w pozycji siedzącej, z puszystym, lekko podwiniętym ogonem. Tonacja barw beżowo – siwa z łatami podkreślonymi ciemnym brązem, oczy i nos czarne. Na całej powierzchni występują nieregularne krakle.
Wzór publikowany w katalogu firmowym z ok. 1929r.

54. KOT
1920-1939
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 5,4 cm.
Sygn. stemplem, w owalu litera "P" z porożem i rogiem, u góry napis w koronce PACYKÓW, pod spodem napis w owalu MADE IN POLAND i HAINDPAINTED, 510/468,8/11.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Figurka kota zwiniętego w kłębek. Głowę wspiera na wyciągniętych do przodu łapach. Ogon podwinięty. Oczy i pazury podkreślone ciemną kreska. Kolorystyka bardzo oszczędna, w tonacji siwej.
Zbliżony wzór publikowany jest w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z 1918r., oznaczony nr 610.

55. KOT
1920-1939
Fajans malowany, szkliwiony
Wys. 8 cm.
Sygn. w owalu litera "P" z porożem i rogiem, u góry napis PACYKÓW, niżej HANDPAINTED POLAND, wycisk 510/258/17/2.
Wł. Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej, Włocławek.
Nr inw. MK-F-21920/4401.

Figurka przedstawia kota w pozycji leżącej, zwiniętej. Na przednich łapkach opiera głowę, ogon długi, podwinięty. Ubarwienie szaro – czarne w brązowe pręgi. Kontury oczu i źrenice podkreślone czarną kreską.
Wzór publikowany w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z 1918r., oznaczony nr 610.

56. KOT Z PIŁKĄ
1920-1939
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 7,7 cm.
Sygn. wycisk, litera "P" w trójkącie, w owalu nieczytelna litera "P" MADE IN POLAND, wycisk, 509/288/11.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Pełnoplastyczna figurka kota umieszczona na prostokątnej podstawie. W pozycji półleżącej przednimi łapami bawi się piłeczką. Malowany na brązowo, ciemnobrązowymi pociągnięciami zaznaczone pręgi.

57. LAMPA
Lata 20-te XX w. (?)
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 42 cm.
Sygn. wycisk, w trójkącie litera "P", MADE IN POLAND, 899/10/1.
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Na kwadratowej podstawie umieszczona jest pełnoplastyczna postać młodej kobiety siedzącej w fotelu. Sylwetka wdzięcznie pochylona do przodu, głowę wspiera na lewej ręce, w prawej trzyma karnawałową maskę. Ubrana w balową żółtą suknię sięgającą do pół łydki. Spódnica rozłożysta, zdobiona dużą kratą z kropkami, wykończona falbaną. Górna część sukni wydekoltowana, przylegająca do ciała. Na wysuniętych do przodu nogach żółte pantofelki. Z prawej strony ustawiona gładka kolumna z oprawką na żarówkę.

58. CACHE-POT
Ok. 1912-1918
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 14,2 cm.
Sygn. plakietka z wyciśniętym herbem Rogala, ryte 407/P.
Wł. Muzeum Narodowe, Kraków.
Nr inw. MNK-IV-C-1377.

Wazon w kształcie romańskiego kapitelu z dekoracją plastyczną roślinno-figuralną. W narożach liście akantu, w polach między nimi przedstawione postacie małych dzieci. W dolnej partii stylizowany ornament roślinny. Obiekt o bardzo zbliżonym wzorze publikowany jest w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z 1918r., oznaczony nr 407.

59. CACHE-POT
1912-1918
Fajans malowany, nieszkliwiony.
Sygn. plakietka z wyciśniętym herbem Rogala, napis PACYKÓW GALICE, ryte 407/P.
Wł. Muzeum Narodowe, Kraków.
Nr inw. MNK-IV-C-5232.

Wazon ogrodowy, kwadratowy, w kształcie kapitelu renesansowego z kaplicy Zygmuntowskiej na Wawelu. W narożach, pod ślimacznicami liście akantu, Ścianki zdobione głowami puttów pod koroną i muszką.
Wzór publikowany w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z 1918r., oznaczony nr 425.

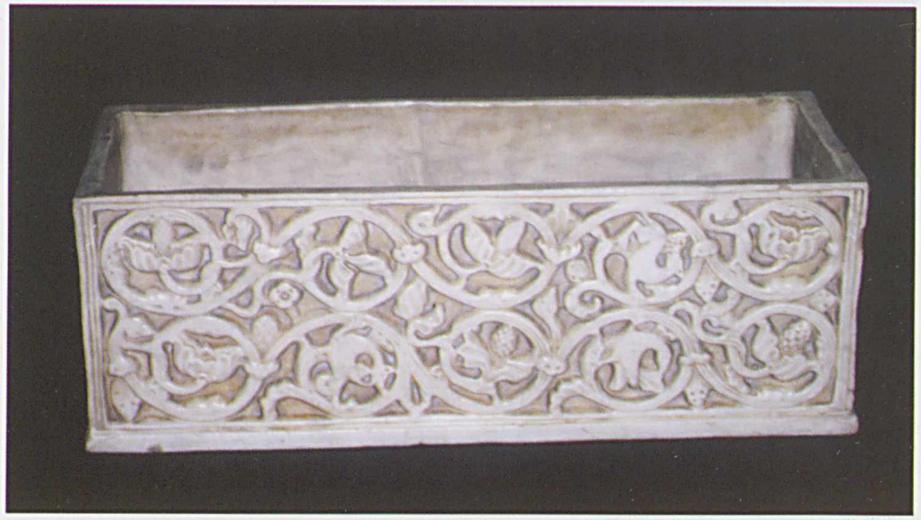

60. ŻAROINIERA
1912-1918
Glina biała, nieszkliwiona.
Wys. 17 cm.
Sygn. plakietka z wyciśniętym herbem Rogala
Wł. Muzeum Narodowe, Kraków.
Nr inw. MNK-IV-C-1384.

Prostokątna, na każdym z boków ozdobiona dekoracją z motywem wici roślinnej w stylu antycznym.
Wzór publikowany w katalogu firmowym wytwórni w Pacykowie z 1918r., oznaczony nr 418.

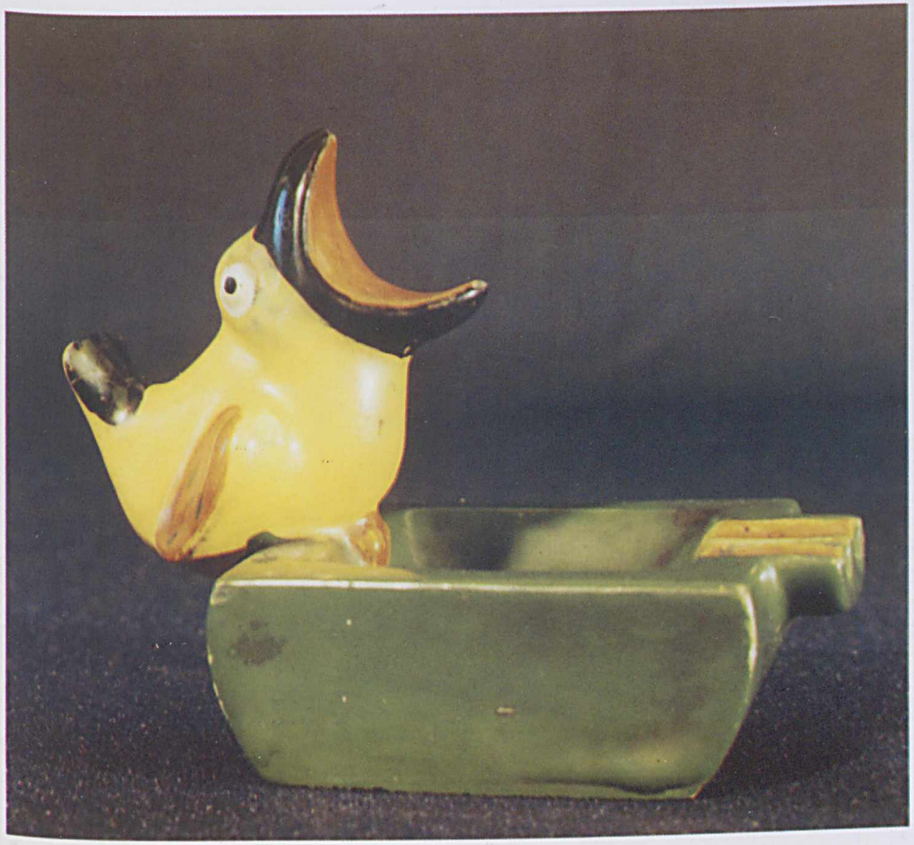

61. POPIELNICZKA
1920-1930
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 8,7 cm.
Sygn. stemplem, w owalu litera "P" z porożem i rogiem, u góry w koronce napis PACYKÓW, niżej POLAND
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Popielniczka o podstawie w kształcie kwadratu, malowana na zielono. Na jednej krawędzi dwa wgłębienia, na drugiej siedzi ptak z szeroko otwartym dziobem. Barwy mocne, zdecydowanie – zieleń, żółć, czerń.

62. NACZYNIE
1920-1939
Fajans malowany, szkliwiony.
Wys. 8,4 cm.
Sygn. wycisk, w trójkącie litera "P", u góry napis MAD POLAND, 788/168/2
Ze zbiorów St. i M. Gołębiowskich, Brudzeń Duży.

Naczynie bez pokrywy. Brzusiec w połowie zwęża się ku górze, wielokątny. Zdobiony wg szablonu nakładającymi się trójkątami. Całość w tonacji ciemnych szarości.

Wybrana bibliografia:
- Chrościcki L., Fajans. Znaki wytwórni europejskich, KAW Warszawa 1989
- Słownik artystów. T. I, s.391,Czapek; s.322, Chmieliński T.II s.100, Drexler
- Starzewska M., Jeżewska M., Fajans polski., Ossolineum 1978, s.102-104

Czasopisma:
- Aftanazy R., Pacyków nieznane polskie echo rezydencji Villa Rotonda., "Przegląd Wschodni", t. VII, s. 205-210
- Bunikiewicz W., Wystawa polskiej ceramiki., "Kurier Warszawski", 1923, nr 49, s.12
- Faulhaber M., Ceramika z Pacykowa "Dom", 1988, nr 6, s. 22-23
- Janusz B., Pierwsze fajanse polskie w Pacykowie., "Kształt i Barwa", 1914, z. 3, s.68-70
- Lubicz, Rzeźbiarz życia huculskiego., "Świat", 1906, nr 31, s. 5-6
- Polska fabryka fajansów "Pacyków"., "Świat", 1927, nr 41, s. 24
- Polskie fajanse i terakoty., "Dziennik Kijowski", 1913, nr 215
- Przybyszewski W., Figurki z Pacykowa., "Art and Business",1995, nr 7-8, s. 26-33
- Ritter T., Jakie wrażenie wywarła polska sztuka w Wiedniu, W. Szymanowski, J. Malczewski w "Secesji", "Świat", 1911, nr 47
- Selwa M., Fabryka fajansu w Pacykowie 1908 /1912/ -1939 i ceramiki w Wilnie., "Gazeta Antykwaryczna", 1997, nr 7-9, s. 20-21
- Szafran T., Nowy fajans polski., "Tygodnik Ilustrowany", 1914, nr 5, s. 85-86

Katalogi:
- Album wyrobów "Pierwszej Galicyjskiej Fabryki Artystycznych Fajansów i Terracotty Pacyków a/ St.", 1918
- Art Deco w Polsce., wstęp Stefania Krzysztofowicz-Kozakowska, Muzeum Narodowe, Kraków 1993
- Ceramika polska. Katalog wystawy. Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej, Warszawa 1927
- Ceramika polska XX wieku., oprac. Maria Jeżewska, Muzeum Narodowe, Wrocław 1992
- Ceramika w zbiorach muzeum w Oporowie., Ryszard Rau, Oporów 1999
- Polska Fabryka Fajansów "Pacyków" poczta Stanisławów Polen. Katalog – wydany przed 1929

Wykaz muzeów i kolekcji prywatnych z uwzględnieniem numerów katalogowych pochodzących z nich obiektów:

- Muzeum Historyczne Miasta Krakowa - 5
- Muzeum Historyczne m.st. Warszawy - 7
- Muzeum Narodowe w Krakowie - 2,14,28,35,38,58,59,60
- Muzeum Narodowe w Warszawie - 12,13
- Muzeum Okręgowe w Koninie - 23,41
- Muzeum Regionalne w Kozienicach - 40
- Muzeum Sztuki w Łodzi - 6,10,20,51
- Muzeum Sztuk Użytkowych w Poznaniu - Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu - 11,18,29,32,42,44
- Muzeum Zamek w Oporowie - 9
- Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku - 15,19,22,25,26,39,55
- T. i W. Dąbkowie z Warszawy - 8,27
- St. i M, Gołębiowscy z Brudzenia Dużego 3,16,17,21,24,30,31,33,34,36,37,43,45,47,48,49,52,53,54,56,57,61,62
- z Poznania - 1,4,46,50